

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

BERICHT OVER PRIJZEN VAN INLANDS HOUT No. XVI.

[732 (492)]

Verzameld door het Staatsbosbeheer.

Afgesloten op 12 November 1951.

Verklaring der gebruikte afkortingen :

A = eerste kwaliteit ; B = normale kwaliteit ; C = slechte kwaliteit ;
L = liggend (geveld) uitgesnoeid en uitgesleept tot bosrand ;
K = idem en op stapels gelegd ;
St = op stam ;
P = publiek verkocht ; OH = onderhands verkocht ; I = bij inschrijving verkocht ;
G = gunstige ligging ; O = ongunstige ligging.

Streek	wijze van verkoop	doornede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkingsgraad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
GROVEDEN									
Salland	OH	15	A/B	300	St	G	36,50	X '51	met hulp bij het laden
	OH	16	A	50	St	G	65	X '51	
" "	OH	12—22	B	350	St	G	49,50	X '51	
	OH	18—25	B	80	St	O	60	VIII '51	
O.-Veluwe	OH	12—15	A/B	304	St	G	42	X '51	
	OH	20	A	41	St	G	55	X '51	
Z.-Veluwe	OH	10—15	B	750	St	G	35	X '51	
O. Utrecht	OH	24	A/B	200	St	O	45	X '51	
W. Brabant	OH	15	B	550	St	G	35	X '51	
N. Limburg	OH	13	B	115	St	G	35	X '51	
M. Limburg	OH	10	B	200	St	G	35	X '51	
	I	12	B	192	St	G	36	IX '51	
" "	I	13	B	135	St	O	36,50	X '51	
" "	OH	15	B	220	St	G	38,50	X '51	
Z. Limburg	OH	28—29	B	253	St	G	29	IX '51	
" "	I	15—25	A/B	135	St	G	41,50	X '51	
FIJNSPAR									
Salland	I	21	A	500	St	G	87	VI '51	
Achterhoek	OH	25	A	20	St	G	75	X '51	
O. Utrecht	OH	15	A	10	L	G	47,50	IX '51	
DOUGLAS									
Achterhoek	OH	40	A	30	St	G	75	X '51	
LARIKS									
Z. W. Drente	OH	12	A	10	L	G	90	X '51	

Streek	wilze van verkoop	doornede op het midden met schors in cm	kwaliteit	aantal m ³	bewerkings- graad	ligging	prijs per m ³ met schors in fl.	maand van verkoop	opmerkingen
POPULIER									
Salland	P	30—35	B/C	33	St	G	34	IX '51	
Twente	OH	30—40	A	20	St	G	53	X '51	
"	OH	45	A/B	45	St	G	55,50	X '51	
Achterhoek	OH	35—45	A/B	31	St	G	55	IX '51	
"	OH	40	B/C	34	St	G	42,50	X '51	
"	OH	40—50	A/B	43	St	O	60	X '51	
"	I	44	B	300	St	O	45	IX '51	
"	OH	55—60	B	22	St	G	40	X '51	
O. Veluwe	OH	50	C	45	St	G	42,50	X '51	scherfhout
"	OH	60	C	200	St	O	35	X '51	"
"	OH	60	A/B	190	St	G	60	X '51	"
Betuwe	I	50	B	72,5	St	G	43	IX '51	
Zeeland	OH	31	B	20	St	O	40	X '51	
"	OH	35	B	35	St	G	34	X '51	
"	OH	38	A	30	St	G	50	X '51	
"	OH	45	B	30	St	G	50	X '51	
Z. Vlaanderen	OH	38	A/B	24	St	G	30	VIII '51	
"	OH	39	A	106	St	G	50	X '51	
"	OH	46	A	40	St	G	28	IX '51	
W. Brabant	OH	40	A	150	St	G	57,50	X '51	
"	OH	45	A	75	St	G	63	X '51	
"	OH	46	B	48	St	G	50	IX '51	
"	OH	50	B/C	87	St	G	35,50	VIII '51	
O. Brabant	OH	32	B	32	L	O	45	VIII '51	
"	OH	36	A	53	St	G	55	X '51	
"	OH	35—40	A	68	L	O	58	VII '51	
"	OH	41	B	31	L	O	45	IX '51	
"	OH	43	A	50	L	G	60	IX '51	
"	OH	43	B	24	L	G	55	IX '51	
"	I	45	A/B	60	L	G	45	X '51	
N. Limburg	OH	50—80	A/B	40	L	O	60	IX '51	
M. Limburg	OH	48	B/C	42	St	G	55	IX '51	
"	OH	50	B	23	St	G	41	IX '51	
Z. Limburg	OH	57	A	500	St	O	65	IX '51	
"	OH	64	A	94	St	O	65	IX '51	
"	OH	64	A	28	St	G	65	IX '51	
"	I	65	A	100	St	G	70	X '51	
EIK									
Salland	OH	43	B	38	St	G	100	X '51	
W. Veluwe	OH	26	A/B	145	St	G	69,50	X '51	
Z.O.-Veluwe	OH	45—50	B	140	St	O	85	X '51	
N. Limburg	OH	25—70	B	34	L	O	80	IX '51	
Z. Limburg	I	20—70	B/C	87	L	G	70	VI '51	
ANDER LOOFHOUT									
W. Brabant	OH	45	C	13	St	G	38	VIII '51	wilg
Zeeland	OH	45	B/C	66	St	G	30	X '51	wilg, scherfhout
"	OH	35	B	18	St	G	34	X '51	wilg
Z. Limburg	I	20—40	B/C	18	L	G	40	VI '51	es
"	I	20—50	B/C	40	L	G	40	VI '51	esdoorn en kers
Z.O. Friesland	I	hakhout		3,54 ha.	St	G	677/ha	X '51	eik en berk

ONTTREKKING VAN WATER AAN DE BODEM.

Het voornemen bestaat een wettelijke voorziening te treffen voor het onttrekken van water aan de bodem ten behoeve van de drinkwatervoorziening. De Stichting voor de Landbouw heeft in een schrijven aan de staatssecretaris van Sociale Zaken (Volksgezondheid) met nadruk gewezen op de urgentie om te komen tot een wettelijke regeling van de onttrekking van water aan de bodem voor alle doeleinden en niet alleen voor de drinkwatervoorziening. De zich sterk uitbreidende industrialisatie alsmede de nog steeds toenemende intensivering van de landbouw vereisen steeds toenemend waterverbruik. Te denken is b.v. aan de nog te verwachten opvoering van de productie van grasland door toepassing van beregeningsinstallaties en irrigatie. In Zeeuws Vlaanderen b.v. zullen in de zeer nabije toekomst grote moeilijkheden ontstaan als gevolg van de enorme waterbehoefte van de vlasroterijen, welke zich inmiddels nog steeds uitbreiden. Mede in verband met de voortschrijdende verzilting is de watervoorraad daar gering. Ook voor andere delen van het land zouden verschillende voorbeelden zijn te geven.

Aan het slot van haar schrijven verzocht de Stichting voor de Landbouw spoed met deze aangelegenheid te willen betrachten.

Boekbesprekingen

946.1 (058) (492)

JAARVERSLAG VAN DE NEDERLANDSCHE HEIDEMAATSCHAPPIJ OVER 1950.

Het jaarverslag bevat de gewone rubrieken als de invloed van de weersgesteldheid op de werkzaamheden, de onderwerpen der gehouden lezingen, een overzicht van het landbouw-, bos- fruitteelt- en het zoetwatervisserijbedrijf, de Algemene Technische Dienst, en de werkzaamheden in de verschillende ambtsgebieden.

Bij het bosbedrijf wordt vermeldt, dat men goede verwachtingen heeft van een nieuwe schijvenploeg, die ook in staat is stobben uit de grond te verwijderen.

In verband met de geleidelijke invoering van de mechanisatie, waardoor meer kennis van en omgang met motoren wordt vereist, werd veel aandacht besteed aan de her- scholing van het personeel. Hierbij werd nauw samengewerkt met de Rijks Dienst voor de Uitvoering van Werken en de Cultuurtechnische Dienst. De werkinstructiemethode van het Ned. Instituut voor Personeelsopleiding bleek van veel belang voor de op- leiding van toekomstige werkbazen.

De nieuwe inzichten inzake dunning van douglas, lariks en dennenplantsoenen drongen geleidelijk door. Meer en meer gaat men ook het nut inzien van goede werkplannen, wat o.a. wel daaruit blijkt, dat van een 225 bezittingen omvattende oppervlakte van 40.000 ha kaarten, taxaties, en bedrijfsplannen werden gemaakt. Laten we hopen, dat men zich nu ook zoveel mogelijk aan deze plannen houdt.

In verband met de sterke prijsstijging van hout werden in 1950 grote hoeveelheden geveld. Deze hoeveelheden bleken alle goed afzetbaar, ondanks het feit, dat grote uitgestrektheden bos op de Veluwe door storm werden vernield, waardoor een extra hoeveelheid van 60.000—80.000 m³ op de markt geworpen werd. De prijs van het mijn- hout werd door de mijnen op niet hoger dan f 48,75 per m³ vastgesteld, een verhoging in prijs, die alleen tegemoet kwam aan de meerdere kosten van verwerking en aflevering (verhoogde lonen en hogere kosten van benzine en autobanden).

Het griendbedrijf gaat achteruit, deels als gevolg van de slechte prijzen van sommige sortimenten, deels als gevolg van een achteruitgang van grienden tengevolge van schade door wilgenhaantjes, luizen of elzensnuitkever.

Als de grootste werken van de technische dienst worden genoemd de ontwaterings- plannen van het waterschap „Het Vrije van Sluis" en van het gebied, afwaterend op de Bevermeerse sluis.

In Zeeland kwamen veel werken gereed, zoals de herbepanting op de buitenplaat- sen. evenals het herstel van boerenerven. Geleidelijk zal dit eiland een deel van zijn oude luister terugkrijgen, als men aan het onderhoud van het plantsoen nu ook maar de nodige zorg besteedt. In het ressort Eindhoven werden voor de gemeenten Bergeick en Luuygestel een ontginnings en een verkavelingsplan voor een complex van ongeveer 1000 ha opgesteld. Ook de grote Peelontginning voor de gemeente Asten werd voort- gezet.

Aan het verslag van het landbouwbedrijf ontleneu we nog de sterke uitbreiding van de maiscultuur en de meerdere belangstelling voor de verbouw van olievlas, aan dat van de zoetwatervisserij, de proeven om homvocht en eieren van forellen vóór bevruchting te bestralen. Men wil nagaan of de doorlichting met X stralen een gunstige invloed heeft op de ontwikkeling dezer jonge vissen.

Als gebruikelijk zijn aan het jaarverslag ook enkele foto's toegevoegd. Foto's bij een jaarverslag moeten iets zeggen en dit is nu zeker niet het geval met de foto van de wondermooie beekjes in Zuid-Limburg. Integendeel. Wanneer men denkt aan de verbetering van deze provincie maakt deze „verbeterde“ een zeer povere indruk. Als men er niet door kan aantonen, in hoeverre er nu verbetering is gekomen, late men dergelijke foto's liever achterwege. Laten we hopen, dat de natuur geleide- lijk weer een mooie begroeiing van haar oevers aan deze beek geeft.

P. v. Zon.

Referaten

2. Houtteelt (bosbouw).

165: 232 (489)

Advances in Forest Genetics. C. Syrach-Larsen, Director Forest Tree Breeding Sta- tion Hörsholm, Denmark. Unasylva, 5 (1), 1951 (15—19).

In de bosbouw brengt veredeling van bomen haar eigenaardige moeilijkheden mee, waarop hier, omdat ze algemeen bekend mogen worden geacht, niet nader behoef t te worden ingegaan. Verbetering heeft men o.a. gezocht door invoering van exoten, waarbij men echter te weinig lette op typen, die vermoedelijk onder invloed van de mens zijn ontstaan (Europese larix en Douglas, die in Schotland groeien, Hollandse laaneiken, hevea op tropische plantages, ver van het oorspronkelijke groeigebied). De methodes bij veredeling in de landbouw toegepast, zullen we in 't algemeen in de bosbouw niet kunnen volgen, we zullen onze eigen weg moeten gaan.

In de eerste plaats zullen belangrijke typen met economische betekenissen moeten blijven behouden. In nationale parken en natuurmonumenten zullen we elitebomen moeten aanhouden en deze door zaden, stekken, enten, oculaties en afleggers trachten te vermenigvuldigen. In Denemarken geschiedt dit door het Rijksarboretum.

In de toekomst geen arboreta meer met allerlei monstrositeiten of rariteiten, maar zoveel mogelijk elitebomen uit ver verwijderde streken, zodat makkelijk door de onder- zoekingsinstituten waarnemingen kunnen worden gedaan.

Enten kunnen binnen enkele dagen per vliegmaschine uit Amerika naar Europa wor- den gebracht. Stuihmeel van Pinus species ging per vliegmaschine naar Californië en omgekeerd. Evenzo kreeg men stuihmeel van populierensoorten uit Australië; stuihmeel zal een heel gewone lading van de luchtschepen worden. Het bezwaar, dat er in de bosbouw veel tijd verloren gaat omdat de manbaarheid zo laat intreedt, geldt ook niet meer. Veel species van Betula, Larix, Pinus, geven bij ruime plantafstand reeds op jeugdige leeftijd kiembaar zaad (10—15 jaar). Enten kunnen nog vroeger zaad le- veren; men kan het proces trouwens verhaasten door verwonding en besnoeiing der wortels.

Wanneer aangetoond is dat enten het zelfde genetische karakter hebben als de eliteboom, kunnen ze in potjes gekweekt worden en aldus makkelijk in laboratoria wor- den waargenomen.

In Hörsholm werkt men veel met „tree-shows“, verzamelingen van groepen planten van verschillende grootte die vegetatief zijn vermenigvuldigd door stekken en enten. Iedere groep vertegenwoordigt zijn eigen boom, zijn cloon. In Hörsholm heeft men door die treeshows veel profijt gehad bij het onderzoek van het genotype van clonen van Fagus, Fraxinus, Betula, Larix en Pseudotsuga. Enkele foto's in het artikel geven duidelijk verschillende genotypen van Douglas aan, en de typische eigenschappen blij- ven in de enten gehandhaafd. Daarbij wordt nagegaan of het bijzondere type een ge- volg is van individuele krachtige groei, speciale weerstand tegen ziekte enz.

Veel werk maakt men er ook van „seed source gardens” gedurende lange tijd kunnen we de goede typen daarin waarnemen en ons voordeel doen met planten die heterosis vertonen. We kunnen makkelijk zaad verkrijgen van ouders, die we hebben uitgekozen. We zien in het artikel naast elkaar een foto van een fraaie es, en in potjes de enten daarvan. En daarnaast staat dan weer de foto van de zaailingen, die vijf jaar later uit die enten zijn verkregen, waarin de typische eigenschappen ook zijn overgegaan. Zodoende is het makkelijk een gehele generatie in zijn ontwikkeling te volgen.

Van enorm belang zijn de proeven voor de veredeling van bomen voor de opvoering van de houtproductie, vooral nu de papierindustrie zich in de laatste jaren zo uitbreidt. Het scheelt heel wat, wanneer de bossen, die voor deze industrie de grondstof leveren, in de toekomst enkele tientallen procenten meer hout gaan produceren.

v. Z.

181 (923)

E. Meyer Drees. Distribution, Ecologie and silvicultural Possibilities of the Trees and Shrubs from the Savannaforest Region in Eastern Sumbawa and Timor. Mededeling No. 33 van het Bosbouwproefstation te Buitenzorg, 1951.

Meyer Drees geeft in deze publicatie een overzicht van de bomen en struiken, die in de droge streken van Oost Soembawa en Timor voorkomen. De groeigebieden deelt hij daarbij in een tiental groepen in.

Voor ieder dezer groeigebieden geeft hij niet alleen de daar voorkomende associaties aan, maar ook nog welke species geschikt zijn voor timmerhoutproductie, welke voor herbebossing en bodembescherming, welke voor beschermende stroken tegen brand en vee, en welke voor kunstmatige schaduw (bij reboisatie, beschuttingen tegen wind).

Van iedere soort worden gegevens verstrekt over de verspreiding in Azië en Australië, de ecologie en de cultuurmogelijkheden. De houtvester behoeft zich dus maar behoorlijk te oriënteren over het groeigebied, waarin zijn werkzaamheden liggen om te weten welke boom- en struiksoorten hem voor een bepaald doeleinde ter beschikking staan.

Of alle tot nu toe bekende bosbouwkundige gegevens van de verschillende species verwerkt zijn valt zo maar niet direct te beoordelen. Mij viel bij *Dodonaea viscosa* op de opmerking „ongeschikt voor boscultuur in verband met zijn geringe afmetingen”. Op Bali troffen we echter gehele hellingen, die met deze struik waren begroeid, ongeveer zoals we dit plaatselijk in onze Hollandse duinen wel zien met duindoorn. Ik ben ervan overtuigd, dat men bij een eventuele reboisatie zeer veel nuttig profijt van hem zal hebben (bescherming tegen uitdrogende wind) en dat het zelfs overweging verdient kale hellingen in 't hooggebergte met deze struik kunstmatig te bossen. En beschikt men wel reeds over voldoende ervaring om de wonderschone houtsoort *Cordia subcordata* om ecologische redenen van aanplant uit te sluiten?”

Maar in ieder geval zijn we het Buitenzorgse Bosbouwproefstation dankbaar voor dit hoogst praktische werkje, te meer waar we ervan overtuigd zijn, dat het veldwerk ervoor in deze bewogen tijden alleen onder zeer moeilijke omstandigheden kon worden verricht.

We achten het voor de beheerder in deze gebieden een uiterst praktisch naslagwerkje.

v. Z.

4. Bosbeschadiging en bosbescherming.

414: 453 (493)

Essai de lutte contre l'hylobe par l'hexachlorocyclohexane $C_6H_6Cl_6$ J. Dutermé. Bull. S. C. F. Belg. 57 (10), 1950 (382-386).

In het voorjaar van 1949 zijn enkele proeven genomen met hexachloorhexaan $C_6H_6Cl_6$ voor de bestrijding van de grote dennensnuittor. Door Solvay werden twee soorten beschikbaar gesteld; een wit poeder met een concentratie van 5% en een blauw poeder met een concentratie van 25%.

Het resultaat van de proefnemingen was, dat bestuiving met de 25-procentige hexachloorhexaan het beste was. Voor de bestuiving van een hectare heeft een arbeidskracht ongeveer zes uur nodig. Bij de groeven heeft men 25 à 30 kg per ha nodig en de bestuiving kan plaats hebben in één keer in het voorjaar volgende op de beplanting.

Bij de fijnspar en bij andere naaldhoutsoorten is ook ongeveer 30 kg per hectare nodig, maar deze dient in twee keer van elk 15 kg te worden gebruikt. De eerste bestuiving dient plaats te hebben in het eerste voorjaar volgende op de beplanting en de tweede in het daarop volgende voorjaar.

A. S.

5. Houtmeetkunde; aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden; taxatie; kartering.

531 : 521.2 : 221.3 : 176.1 Fagus (493)

Le développement du hêtre-type en futaie jardinée. L. Colette. Bull. S. R. F. Belg. 58 (10), 1951 (495—420).

Het doel van de bosbouwer is om de grootste houtproductie van eerste kwaliteit in de kortst mogelijke tijd te verkrijgen. We kunnen hierbij de verhouding beschouwen van de kroondiameter en de diameter op borsthoogte (1.5 m van de grond) van de stam. Voor jonge bomen is deze verhouding groter dan voor oudere stammen. Bij een diameter op borsthoogte van 20 cm is deze verhouding voor normaal ontwikkelde bomen 23. Dit verhoudingscijfer neemt dan af tot de waarde 20 en blijft dan min of meer constant. Men moet er bij het tekenen van te vellen bomen naar streven, dat de normaal geachte verhoudingscijfers aanwezig zullen zijn.

De verhouding van de kroonhoogte en de boomhoogte neemt gestadig toe. Bij jongere bomen (doorsnede 20 cm) is deze verhouding bijvoorbeeld 0,48, bij oudere (diameter 75 cm) 0,56.

Bij de bestudering van de verhouding van de kroonlengte en de kroonddoorsnede, uitgedrukt is de kroondiameter, bleek dat deze voor de kleinere afmetingen 1,9 was. Dit wil dus zeggen, dat de kroon ongeveer tweemaal zo lang als breed was. Bij de zwaardere stammen nam dit verhoudingscijfer af en bedroeg bijvoorbeeld 1,05 voor stammen met een diameter op borsthoogte van 75 cm.

Voor de bedrijfsvoering in dergelijke vormen van het uitkapbos zijn deze gegevens van betekenis.

A. S.

8. Bosproducten en hun verwerking en gebruik.

814 : 941.4 (493)

Les tests d'appréciation de la durabilité naturelle ou artificielle du bois. P. Roosen. Bull. S. R. F. Belg. 58 (10), 1951 (393—415).

Het hout wordt in vergelijking tot beton en staal in het algemeen als een weinig duurzaam product beschouwd. Men verliest daarbij vaak uit het oog, dat beton kan uiteenvallen en metaal kan corroderen. Ook vergen beton en metaal blijvend een goed onderhoud.

Het tijdstip van de velling van het hout wordt gewoonlijk beschouwd als één van de factoren, die invloed hebben op de duurzaamheid van het hout. Men gelooft in het algemeen, dat in de winter geveld hout meer tegen verrotting bestand is dan hout, dat in de groeiperiode is gekapt. Doch in werkelijkheid is het vellingstijdstip niet van invloed op de hoedanigheid van het hout zelf. Wel geeft het warme jaargetijde aan de parasieten gunstigere omstandigheden voor hun ontwikkeling. Ook heeft bij zomervelling een snellere droging plaats, waardoor spleten kunnen ontstaan, die eveneens infecties gemakkelijker maken.

Vanzelfsprekend hangt de duurzaamheid van het hout sterk van de houtsoort af. Daarbij is ook de plaats van herkomst van grote betekenis. Het is buiten twiifel, dat het hout uit noordelijke landen meer weerstand aan verrottingsinvloeden biedt dan hout uit onze streken. In België zelf is dit al te merken aan de fijnspar. Het hout van deze soort uit de Hoge Ardennen is beter bestand tegen bederf dan dat uit het noorden en midden van België.

Findlay heeft voor de duurzaamheid een schaal vastgesteld met vijf waarderingen: zeer duurzaam, duurzaam, middelmatig duurzaam, weinig duurzaam en niet duurzaam. De onderzoekingen hebben aangetoond, dat hout van de tamme kastanje, de acacia en de taxus tot de duurzaamste moeten worden gerekend. Tot de duurzame houtsoorten behoort onder meer de eik. Daarentegen moet de groveden, de lariks en de douglas als middelmatig duurzaam worden beschouwd. Vervolgens rekent men de beuk, de es, de berk en de fijnspar tot de minder duurzame houtsoorten. En tenslotte omvat de groep van de niet duurzame soorten de populier, de wilg, de linde en de zilverden.

A. S.